

1
2

कोपोममतानिधानः संमोहयत्येवसुरेवकात्वी॥
 कोन्धान्महंघोमदन्नानुरोपोमत्सुखकोवा
 प्ययशः स्वकीयम् ६ कोवागुरुर्पोतिहितापदे
 ष्टाशिष्यस्तुकोपोगुरुभक्तएव॥ कोदीर्घरो
 गोभवएवसाधोः किमौषधं तस्य विचार्य
 व ॥७॥ किंभूषणाभूषणमस्ति शीलं तीर्थं
 परं किं स्वमनोविशुद्धम् ॥ किमत्रहेयं क

एकस्य नारीका स्वर्गदाप्राणभूता महिमा ॥३॥ श्रोते
 सुखं कस्तु समाधिनिष्ठो जागर्त्तिको वा सदस
 दिवकी केशत्रयः संति निजेन्द्रियाणि तान्ये
 व मित्राणि जितानि कानि ॥४॥ को वा दीरघो
 हि विशालतल्लः श्रीमांश्च कोपस्य समस्ततो
 षः ॥ जीवन्मृतः कस्तु निरुध्य मोघः का
 वामता स्यात्सुखदा निराशा ॥५॥ पांशो हि

3

3

जगत्केन मनो हियेन ११ शरान्महाशरतमोस्ति
को वामनो जवारौर्व्यपितो नयस्तु ॥ प्राप्नोति
धीरश्वसमस्तको वा प्राप्नोति मोहल्लयना क
गतेः १२ ॥ विषया द्विषं किं विषयाः समस्ता
दुःखी सदा को विषयानुरागी ॥ धन्योति कोप
स्तु परोपकारीकः पूजनीयो न नुत त्वदृष्टिः
१३ सर्वास्ववस्थास्तु स्वपि किन्तु कार्यं किं वा

को०

नकंचकान्ता आर्यसदाकिंगुनुवेदवाक्यं ॥८॥ केहे
तवो ब्रह्मगतेस्तु संतिसत्संगतिर्दातविचारतोषाः ॥
केसंतिसंतोश्चैव लवीतरागाक्षपास्तमोहाशिवतत्त्व
निष्ठा ॥९॥ को वाज्वरः प्राप्ताभूतांहिचिंतामूखी
स्ति कोपस्तु विवेकहीनः ॥ कार्यामया किं शिव
विष्णुभक्तिः किं जीवनंदोषविवर्जितं यत् ॥१०॥
विद्याहिका ब्रह्मगतिप्रदायां बोधोस्ति कोपस्तु वि
मुक्तिहेतुः ॥ को लाभ आत्मावगमो हि वेदोजितं

वासो न संगः सह कैर्विधेयो मूर्खैश्च पापैश्च प्वरे
 श्व नीचैः ॥ मुमुक्षुणा किं त्वरितं विधेयं सत्संगति
 निर्ममते शर्मतिः ॥ १११ ॥ स्वबलमूलं च ह्येष्टे वगु
 नुत्व वीजं पदपाचनं किम् ॥ जातोऽस्ति कोपस्य पुन
 र्न जन्म को वा मृतो पस्य पुन र्न मृत्युः ॥ ११८ ॥ मूकश्च
 को वा बधिरश्च को वा पुक्तं न वक्तुं समये समर्थः
 ॥ तथ्यं सुखं न शरीरं ति वा मृतं विश्वसपात्रं
 न किमस्ति नारी ॥ ११९ ॥ तत्त्वं किं मे कं शिवमस्ति पं

विधेयं विदुषा प्रयत्नात् ॥ स्नेहश्च पापं पठनं च धर्मं
 संसारमूलं हि किमस्ति चिन्ता ॥ १४ ॥ विज्ञानमहावित्त
 तमोऽस्ति को वा नार्थो विशाच्यापि न वंचितो यः ॥
 काशं स्वला प्राणा भजतां हि नारी दिव्यां जनं किंच स
 मस्ति देव्यं ॥ १५ ॥ ज्ञातुं न शक्यं हि किमस्ति सर्वे क
 षिन्मनो यच्च रिंतं तदीयम् ॥ कादुत्पजा सर्व
 जनेर्ह्यराशा विद्या विहिनः पशुरस्ति कोऽपि ॥ १६ ॥

सुखदं पमत्तं मुरारिपादां बुजे मेव चिंत्यम् ॥२३॥ वेद
 श्रवणः संति कुवा स नारव्यायः शोभते कः सदसि प्रवि
 धः ॥ मतिस्तु काया सुखदा प्रविद्या किमेधते दा
 नवसात्सुविधाः ॥२४॥ कुतो हि नीतिः सततं विधेया
 लोकापवादाभ्यवकाननाच्च ॥ कौवात्तिवंधुः पित ५
 रोच कौवा विपत्सहायः परिपालकोपौ ॥२५॥ बुद्ध्या
 न्नो बुद्धं परिशिष्यते किं शिवं प्रशांतं सुखबोधरूपं
 ॥ जाते तु कस्मिन्विजितं जगत्पात्सर्वं नरे प्रम

किमुतमसच्चरितं पदस्ति ॥ किंकर्म कृतानचशोचनी
 यं कामारिकं सारिसमर्चनाख्यं ॥२०॥ शत्रोर्नहाशत्रुत
 रास्तिको वा कामः सकोवानिजलोभतस्मा न पूज्यते
 कोविषपैः स एव देयं परं किं त्वभयं सदेव ॥२१॥ कश्चा
 त्तिनाशो मनसो हि नो ह्योः कसर्वथा नातिभयं वि
 मुक्षयेः ॥ शल्यं परं किं निजमर्ह्यते वके केह्यं पस्या
 गुरवश्च कदाः ॥२२॥ पास्थिते प्राणाहरे कृतांते
 किमाशुकार्थं सुधिप्राप्रियत्नात् ॥ वा कायचित्ते

स्थानकार्प्यसततं भवाधौ ॥ अहर्निशं परिचि
तनीपं संसारमिष्यात्वा शिवात्मतत्त्वम् ॥ ३० ॥ केहंग
नावाश्रवरांगतावाप्रश्नोत्तराख्यामशिरत्नमा
लातनोति मोदं विदुषां सुरम्पारमेशगौरीशके ६
येवसयः ॥ ३१ ॥ इति श्रीतुलसीदासविरचितो
मशिरत्नमात्रासमाप्ता शुभमस्तु शुभं भूषार
इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं प्रह्लाद
राख्यान्योत्तरांशमात्रासमाप्तम् १८८

शिपूस्तरूपे ॥२६॥ किंदुर्धनं सद्रुस्तरुल्लोके सत्संग
 तिब्रह्मविचारणाच्च ॥ त्यागो हि सर्वस्य शिवात्मबोधः
 किंदुर्जयः सर्वजनेर्मनोजः ॥२७॥ पशोः पशुः को न
 करोति धर्ममधीतरास्त्रोपि नाचात्मबोधं ॥ किंतु हि
 ६ वंभाति सुधोषमं त्रीकं शत्रुको मित्रवदात्मजभाः
 २८ विद्युच्चले किंधनवौवनायुद्दीनं परं किंच सुपा
 त्रदानम् ॥ कंठंगतैरप्यसुनिर्नकाप्यं किं किं विधेयं म
 विनां शिवाय ॥२९॥ किंकर्म यत्प्रीति करं मुरारेः का